

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
Izven Jugoslavije: Celo leto 160 din. Inserterji ali oznanila se zaračunajo po dogovoru; pri večkratnem inseriranju primeren popust. Upravništvo sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Naša Straža

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

»Naša Straža« izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprte reklamacije so poštine prostje. Telefon interurban št. 113.

90. številka.

MARIBOR, dne 25. septembra 1925.

Letnik I.

Katoliški program in »Jutro«

Impozantni shod delegatov SLS v Mariboru preteklo nedeljo našim samostojnim demokratom nikakor ni po godu. Temu se ne čudimo, ako pomislimo, da so naši ljubi in dragi politični sosedje ne samo pričakovali, marveč tudi napovedovali oslABLJENJE in propad SLS. Nedeljski shod pa je dokazal, da je naša stranka povse konsolidirana, da vlada v njej polna enotnost v načelih in perfektna harmonija med voditelji stranke in med ljudstvom.

Ker »Jutro« tega dejstva ne more utajiti, se tudi dalje ne peča s tem, da bi zmanjšalo njegovo važnost. Prerok, ki je bil zaloten na krivem prerokovanju, ne govori rad o izjalovljenju svojih napovedb. Da bi se odškodilo, se je »Jutro« lotilo govorov, ki so bili govornjeni na nedeljskem shodu. Zlasti je vzbudilo njegovo zanimanje govor narodnega poslanca dr. Hohnjeca o kulturni politiki naše države. Temu govoru je posvetilo skoro ves uvodni članek v broju dne 23. septembra.

»Jutro« piše: G. Hohnjec je imel težko nalogo dokazati, da preti v Jugoslaviji nevarnost katoliški cerkvi. Ta dokaz je potreben za dobre naivne ženice, pa tudi za eni del duhovščine, ki ga silijo za pripravo političnemu vozu SLS pod pretežo, da je sicer vera v nevarnosti. Protit temu je treba ugotoviti, da se dr. Hohnjec ni potrudil s svojim dokazovanjem preveriti žensk, katerih ni bilo, ker so bili povabljeni in prisotni samo delegati, pa tudi ne duhovnikov, katerih je vsled nedelje bilo prisotnih jako, jako malo. Z večjo pravico bi se moglo reči, da so dr. Hohnjevi argumenti bili naperjeni na naslov protivnikov SLS, in da so tukaj zadeli v živo, dokazuje »Jutro« s svojim člankom.

Kar se tiče nevarnosti za katoliško vero in Cerkev, je takšna nevarnost objektivno dejstvo, dokler ne pride do zakonske ureditve razmerja države do Cerkev, kakor to zahteva bistvo in naloga katoliške Cerkev. Takšno zakonsko urenje razmer med državo in Cerkvijo, ki bi zajamčilo složno sodelovanje med cerkveno in državno vlastjo, bi bilo v prid ne samo Cerkvi, marveč v isti meri, ako ne več, tudi državi.

V svojem nedeljskem govoru je dr. Hohnjec to izrecno poudaril. Obenem je posvaril protivnike, naj nika ne prihajajo z grožnjo o ločitvi države od Cerkev, ker je Cerkev prenesla in premagala še hujše položaje in ker ima od svojega ustanovitelja jamstvo večnega obstoja. Razpravljajoč o načinu izvedenja te ločitve, je pokazal na Zedinjene države severne Amerike, na Brazilijo in Belgijo, kjer kljub ločitvi Cerkev uživa svobodo, da celo — kakor v Belgiji — državno podporo zasebnih verskih šol. Sovražno pa je ta ločitev izvršena zlasti v Franciji. In ker liberalni elementi v naši državi kaj radi posnemajo metode francoskega framasonstva zoper Cerkev, je treba njihove nakane o ločitvi države od Cerkev odkloniti. In to tem bolj, ker bi drugače državni prispevki za vere katoliški Cerkvi bili popolnoma odtegnjeni, v še obilnejši meri kot sedaj pa bi tekli v podporo srbski pravoslavni cerkvi, ki se noče ter tudi ne more ločiti od države.

»Jutro« gotovo predpostavlja, da je sedanji odnos države in njene uprave do Cerkev ne samo popolnoma pravilen in objektivni, marveč za Cerkev povse ugoden in popolnoma zadovoljiv. Ako je dr. Hohnjec v svojem govoru omenil upravičeno nezadovoljstvo katoliške duhovščine radi zastavljanja v gmetnem oziru, se »Jutro« v svojem nedosegljivem farizejstvu v tem oziru dela nevedno. Kakor da bi dosedaj ne živelo v Sloveniji, izjavlja, da mu o tem zastavljanju ni nič znano. Ali »Jutro« res ne ve, da država dolguje slovenskim katehetom njih borne plače že leto dni in celo dve leti? Ali mu je neznan, da so slovenski duhovniki glede na plače in druginjske doklade jako zastavljeni za pravoslavno duhovščino? In ako tega ne ve, naj vzame v roko proračun ministrstva ver ali pa vsaj zadnjo ureditev druginjskih doklad duhovščini o priliki dvanajstin za mesec avgust do konca oktobra 1925.

Kakor je treba v tem vprašanju obsoditi grdo farizejstvo »Jutrovo«, tako je treba odločno zavrniti podlo njegovo denunciacijo SLS o kateri trdi, »da je bila nositeljica protisrbske gonje med našim ljudstvom«. Za to perfidno denunciacijo je samostojno demokrasko glasilo ostalo na dolgu z dokazi. Ako misli na nekatere pojave početkom vojne, mu to ne more služiti v dokaz, marveč samo povečuje mero njegove hudobnosti, ker mu je dobro znano, da so tisti elementi, ki so v tem oziru se eksponirali, sedaj v njegovi bližini, ker so v krogu pristašev velesrbskega centralizma.

Ni se čuditi, da ljudem takega mišljenja niso po godu naše zahteve o ustrojstvu šolstva. Dr. Hohnjec je na mariborskem shodu postavil z velikim odobravanjem vseh delegatov sprejeto zahtevo: »Za slovensko katoliško šolo — slovenska katoliška šola!« »Jutro« odgovarja: »Ali se more kdo najti, ki v naših razmerah resno vzame to zahtevo?« Ali se more kdo najti? Niso poedinci, ki to zahtevajo, ni to samo dr. Hohnjec in drugi voditelji SLS, ogromna večina slovenskega ljudstva to zahteva. Naj se napravi za to plebiscit v Sloveniji, in vi-

deli boste, da devet desetink slovenskega ljudstva in morda še več zahteva slovensko katoliško šolo. Naj se napravi plebiscit v celi državi, in dokazalo se bo, da ogromna večina vsega katoliškega ljudstva v naši državi zahteva katoliško šolo za katoliško mladež.

To je skupna zahteva katoliškega ljudstva po vseh državah. Pretekli ponedeljek je bilo na Dunaju zborovanje katoliških roditeljskih in vzgojnih organizacij. Na zborovanju je govoril voditelj katoliškega centra iz Nemčije nekdanji državni kanceler dr. Marx, ki je bil pri letošnjih volitvah za predsednika nemške republike kandidat ne samo katoličanov, marveč tudi socialne demokracije in sploh vseh istinitih demokratov na Nemškem. Dr. Marx je v svojem govoru poudaril isto zahtevo, kakor v Mariboru dr. Hohnjec. Voditelj nemških katoličanov je namreč izjavil: »Katoliški otroci v katoliške šole! Hočemo katoliško konfesionalno šolo. Čuditi se je, da se nam od demokraskih strani ta zahteva šteje v zlo. V tem vprašanju bi se vendar morala priznati popolna svoboda. Ne more se nam očitati nazadnjaštvo, ako vstrajamo pri svoji zahtevi. Mi hočemo konfesionalno šolo, ter hočemo, da se otroci vzgojijo čim popolnejše. Šola mora človeka tako vzgojiti, da si more ustvariti in zavarovati bodočnost. Še več zahtevamo od šole, ker nam to ne zadostuje. Otroci se morajo vzgojiti tako, da so pripravljeni ne samo za to življenje, marveč da morejo enkrat s sigurnostjo pričakovati nebeško milost. Naša obljuba mora biti, da katoliški otroci spadajo v katoliške šole. Otroci se morajo vzgojiti Bogu v čast in sebi v dobro!«

Zahteva po katoliški šoli je torej vseobčna ter sega tako daleč, kakor daleč segajo na svetu katoliški narodi. Mariborski shod SLS je to zahtevo na novo formaliral ter je hkrati bil svečana obljuba našega ljudstva, da se bo borilo za katoliško šolo. V tej borbi so na naši strani vsi svestni katoličani v naši državi.

Politične beležke.

Ogledalo odnošaja med radikali in radičevci. V Osijeku so zborovali radikali in sprejeli resolucijo najodločnejšega protesta proti »preganjanju zavednega in korektnega uradništva«, z zahtevo, naj se napravi konec uradniškemu preganjanju v prečanskih krajih. Človek se mora z začudenjem vprašati, kje so vendar ta preganjanja. Cela naša javnost kipi od ogorčenja, ker sedanja vlada v tolikem času še ni popravila nobene krivice. Celu listi, ki so to vlado tako navdušeno pozdravljali in jo še sedaj podpirajo, so morali razočarano ugotoviti, da je pustila RR vlada na stran najboljša sredstva za svoje populariziranje in za svoj ugled. Kakor so nekateri prejšnji ministri — samostojni demokrati — brez ministrskega sveta kar na svojo roko delali krivice zlasti napram uradništvu, ki jim strankarsko ni bilo po volji, tako bi vendar lahko tudi posamezni ministri sporazumaške vlade takoj po nastopu službe popravili krivice. Tega niso storili in so hudo razočarali mnoge naivneže, ki so slabo poučeni toliko zaupali lepim besedam. Ko radikali danes govorijo o spremembah pod lažnjivim imenom preganjanj, izgleda vse skupaj kot navadna selearija. Ali so se radikali v Osijeku in po drugih prečanskih krajih dali nahujskati od samostojnih demokratov ali pa so od vodstva svoje stranke dobili migljaj, naj vpijejo proti radičevcem, da se bo to vzelo kot povod za razid vladnih zaveznikov. V osiješki radikalski resoluciji se zahteva tudi varstvo »srbskega življa« v prečanskih krajih. Iz tega se da še posebej sklepati, da je vse skupaj dogovorjena stvar. — tgr

Izmišljeno nesoglasje v Davidovičevi stranki. Mnogi listi so zadnji čas pisali, da je nastala neka gotova razdvojenost v Davidovičevi demokraski stranki, in sicer, da je Davidovič z Ljubo Mihajlovičem in še nekaterimi drugimi v manjšini in da se še samo radi tega drži na površju, ker stranka noče pokazati svoje razdvojenosti. Ta razdvojenost naj bi bila bolj osebnege kot pa ideološkega značaja. Ko so se novinarji informirali pri prvaki stranke, so dobili za odgovor, da ni prav nobenega nesoglasja ali sporov in da so gotovi tisti o tem pisali v pomanjkanju drugih vesti in pa zato, da prikrijejo težave svojih strank. Govorilo se je celo, da bo Ljuba Davidovič odstopil od vodstva stranke, da se bodo umaknili tudi nekateri njegovi najozži soimisljeniki in prijatelji ter da se bo potem izvršila spojitev s Pribičevičevimi demokrati. Prvaki Davidovičeve demokraskne stranke pravijo, da je bila potrebna za to izmišljeno vest nedosegljiva fantazija, ali pa da je širjenje te vesti zloben, a neuspešen poskus škodovati ugledu prave jugoslovanske demokraskne stranke. — tgr

Kaj vse ni Pribičeviču trijumf! Pribičevičevo časopisje se je razpisalo na dolgo in široko o veličastnem trijumfu, katerega je doživel veliki mojster Pribičevič na svojem političnem potovanju po Liki. Kaj vse je Pribičeviču trijumf, označujejo lepo v zagrebškem »Hrvatu« neki Kordunaš, ki popisuje, kako se je godilo Pribičeviču neke nedelje v Zavalju v Liki. Ko se je zbralo veliko ljudi, da vidi Pribičeviča, se je ta peljal v avtomobilu

iz Petrovega sela proti Zavalju. Kakor hitro je zagledal Pribičevič narodne noše, je bil prepričan, da ga te čakajo in navdušenu zajaj in njegovo politiko. Pustil je ustaviti avto, a mesto pozdrava, so mu udarile na uho najbolj debele psovke — A ni ostalo samo pri zmerjanju, ampak na Pribičeviča in njegovo spremstvo se je usula toča svežih ter gnilih jajc, med katere se je zmotil tudi tu in tam kak kamen. »Hrvat« piše, da se je odpeljal Pribičevič in njegova garda iz Zavalja v Bihač čisto pozlačen od jajčnega rumenjaka. Tako torej izgleda en primer SDS trijumfa in ne smemo se čuditi, ako je narod pozlatil samostojno demokrasko politiko in sedaj padajo pred njo na kolena policajdemokraski verniki, kakor pred zlatim teletom.

Šale na račun sestanka Pašič—Radič. Po nekaterih beograjskih listih in tudi po takih, ki so že precej pisali za sedanji režim, so se začele zbijati šale na račun končnega Radičevega sestanka s Pašičem v kopalšču Eviens les Bains. Kot značilno za odnošaje med vladnimi zavezniki sploh, posebej še pa med voditeljema obeh vladnih strank se naglaša okolnost, da je Radiča sprejel in privedel k Pašiču glavni šef beograjske policije, ki je bil navzoč, ko so Radiča v Zagrebu potegnili iz skrivališča v Prpičevi palači. Pravijo, da je Pašič s policijskim šefom podčrtal svoje predavanje Stjepanu Radiču o radikalski zajčarski ustaji. Druga serija šal in zbadljivk se suče okrog poklona — kniksa — ki ga je Radičeva soproga Marženka napravila Pašiču. Če pride zopet v Beograd, se Radič najbrž ne bo toliko poljubljaj z beograjskimi novinarji, kot se je prvič. tgr

Po svetu.

VPRAŠANJE NARODNIH MANJSIN.

Pesimisti celega sveta so zopet prišli na svoj račun, ko je šesta politična komisija Lige narodov razpravljala o vprašanju narodnih manjšin. Večina dosedanjih razprav je bila tako pusta in enolična, da so od poslušalcev ostali še samo novinarji kot žrtve svojege poklica. Ta razprava je pa vzbudila precej zanimanja, končala se je pa kot šala in bridka ironija.

Razpravo o narodnih manjšinah je izzval predlog delegata Litve, ki je predlagal šestemu zasedanju Lige narodov, naj osnuje posebno komisijo, ki bi izdelala načelno obveznostno pogodbo za vse države, članice Lige narodov z enako pravico in dolžnostjo do narodnih manjšin. V utemeljevanju in razlaganju svojega predloga je litvanski delegat povdarjal, da se pri vprašanju narodnih manjšin delijo države na dve skupini: na male države, ki morajo sprejeti upoštevanje narodnih manjšin in na velike sile, ki se te obveznosti otesajo.

V debati, ki se je razvila, sta se ta dva tabora tudi takoj pokazala. Na eni strani so bile takoj velesile, na drugi pa male države, med njimi pa češki zunanji minister dr. Beneš kot profesionalni posredovalec. Angleški delegat Cecil je brez vsega odklonil ta predlog, češ, da bi se s tem natovorilo Ligi narodov novo breme, ki bi bilo pretežko in bi v prvi vrsti zavleklo tokratno zasedanje. Francoski delegat je bil pa oprezen ter temu problemu na videz prav naklonjen, ko je lepo govoril, da se popolnoma strinja in da bi Francija rada sprejela te upravičene obveznosti, a da žalibog ni mero-dajna, ker sama nima narodnih manjšin. Izrazil je željo, naj se najde najprej točna definicija manjšine in naj bi morebiti še kaka posebna komisija sestavila pravila o manjšinskem vprašanju v skladu z mirovnimi pogodbami. To je kratko rečeno, lepo pokopavanje predloga.

Ta lep način in lepe besede je porabil Francoz zato, da zadosti francoski tradiciji, njemu je pa sledil italijan Cippico, rodom iz Dalmacije, ki je govoril popolnoma v duhu fašistovske Italije, da bo »pravica močnejšega ostala trajno v veljavi«.

Litvanski predlog so podpirali tudi delegati Poljske, Rumunije in Grčije očitvidno samo za to, ker nimajo svojih rojakov pod tujo oblastjo. Ko je pa znano, kako se godi narodnim manjšinam na Poljskem in na Rumunskem, je razumljivo, da podpiranje od te strani ni iskreno.

Kitajski delegat je izjavil: »Na daljnem vzhodu ima manjšinsko vprašanje čisto drugo lice. Tu trpijo večine pod upravo manjšine —«. Kitajec je pri tem mislil na samovoljo in nasilje tujecev v svoji domovini, na izkoriščanje kitajskega naroda in kitajske zemlje od strani velesil in so tako njegove besede krvavo resne. Ker se pa pri razpravi o manjšinah čudno sliši govorjenje o »večini pod manjšino«, je angleški delegat takoj napravil šalo, da mu ni bilo treba odgovoriti.

Po posredovanju dr. Beneša je litvanski delegat videl brezplodnost, odstopil je od svojega predloga, komisija je pa sklenila, naj celo zadevo reši svet Lige narodov, kjer seveda ni nevarnosti, da bi se čul glas malih držav.

Naš član v tej komisiji, dr. Vasa Jovanovič se sploh ni oglasil k tej debati. Ni se mu zdelo niti vredno pridružiti se rumunski ali pa poljski izjavi, da

Sukno za plašče - ranglane - suknje v vseh modnih barvah

JESENSKE NOVOSTI v original angleškem suknu v veliki izbiri se kupi najceneje pri FRANC MASTEK, MARIBOR, GLAVNI TRG 16

bi tako pokazal, da njegova vlada vsaj misli na 600 tisoč Slovencev in Hrvatov pod italijansko fašistovsko vlado. — tgr

Sovjetska politika proti Angliji. Vest, da je ponudila Rusija Turčiji zavezništvo, je Anglijo zelo vznemirila ter zopet odkrila, da se bije med Rusijo in Anglijo skrit toda silno srdit boj za prvenstvo v Aziji in Evropi. Anglija smatra Rusijo za svojega najopasnejšega sovražnika in vsa njena dosedanja politika je stremela za tem, da skuje krog Rusije železen obroč ter ovira zlasti gospodarsko dvignjenje Rusije. Sovjeti vračajo Angliji milo za drago, s tem, da podpirajo vsakokratne angleške sovražnike ter vzdržujejo živahno boljševiško propagando v angleških kolonijah. Ker je zavlada nevarnost, da izbruhne med Turčijo in Anglijo radi Mosula vojna, je Moskva porabila to ugodno priliko ter ponudila Turčiji zavezništvo ter za slučaj vojne vojaško pomoč. — Še bolj skrbi Anglijo delovanje Rusije na Kitajskem. S sistematičnim delom, obilno denarno pomočjo se je posrečilo Rusiji izvrstno organizirati na južnem Kitajskem gospodarski bojkot proti angleškemu blagu. Z bojkotom je pričela prva republika Kanton in od tu se širi po celi Kitajski. Kontrolo nad blagom izvršujejo kitajski dijaki in vse, kar je angleškega izvora, se brezobzirno odklanja. Pristaniški delavci ne izlagajo takega blaga na obalo, kitajska železnica ga ne prevzame na prevoz, kitajski trgovec ga ne kupi, ker ga ne more razpečati med nahujskanim prebivalstvom. Angleški trgovci so si nekaj časa pomagali tako, da so blago uvažali pod tujimi, neangleškimi firmami, toda Kitajci o kmalu prišli na to zvijačo. Največ trpi radi gospodarskega bojkota Honkong, kjer je središče angleške trgovine na Vzhodu. Izgube honkongskih trgovcev znašajo dnevno šest milijonov dolarjev. Vse prošnje za energično intervencijo Anglije so bile zaman, ker se angleška vlada zaveda, da bi taka intervencija Kitajce še bolj razdražila ter bi bila samo voda na mlin sovjetski propagandi.

Nezaposlenost v Angliji. Število nezaposlenih v Angliji rapidly narašča ter je doseglo že strahovito število 1 in pol milijona. Za državo s 40 milijoni prebivalcev je tolik odstotek nezaposlenih prava katastrofa. Vlada se je izkazala brez moči pri reševanju te krize in to jo bo najbrž pokopalo. Čimdalje bolj pogosto se oglašva v angleških listih zahteva po spremembi na vladi. Konservativci izgublajo na ugledu in pri zadnjih nadomestnih volitvah so jim labouristi pobrali vse mandate, celo v njihovih najtrdnjih postojankah.

Davčna politika.

(Govoril posl. Pušenjak na zborovanju zaupnikov dne 20. septembra 1925 v Mariboru).

1. Po ujedinjenju.

Po ujedinjenju se je ugotovilo, da obstoji v naši državi pet davčnih zakonov, in sicer srbski, črnogorski, bosanski, madžarski (v Hrvatski in Vojvodini) in avstrijski (v Sloveniji in Dalmaciji). Ti zakoni predstavljajo pet različnih sistemov, ki odgovarjajo ekonomskim razmeram in fiskalnim potrebam prejšnjih držav, ki se ozirajo na prejšnje politično upravne sisteme. V Črni gori se je opustila prejšnja davčna zakonodaja in razširil srbski davčni zakon in na Črno goro, imamo sedaj sedaj še 4 različne davčne sisteme v državi.

Ti davčni sistemi so zgrajeni na različnih principih, v jedri pokrajini obstoje davki, ki jih v drugi pokrajini ni, davčna mera je različna; te razmere so privedle do sporov, do velikega nezadovoljstva, vedno bolj in bolj se je pokazalo, da je to stanje nevdržljivo. V členu 116 ustave se je uvaževalo razpoloženje ljudstva in se določa glede davkov sledeče: **Davčna obveza je splošna, vsi državni davki so jednaki za celo državo. Davek se plača po davčni moči in progresivno.**

Da se v smislu določb ustave izvede davčna zakonodaja, je nujno potrebna davčna reforma, potem katere se naj izvrši izjednačenje davkov. To delo se pa odlašalo od leta do leta, kot razlogi so se navajale neurejene povojne razmere, pomanjkanje vseh predpogojev (davčne knjige) davčni uradi v Srbiji, Avstriji, Ogrski itd.), pomanjkanje katastra, raznolika davčna uprava, predvsem pa nezdrave politične razmere. Mesto izjednačenja davkov so se obstoječi davki poviševali, uvažale nove vrste davkov, se je davčna nejednakost še povečevala.

2. Povišanje davkov, novi davki.

S finančnim zakonom od 26. oktobra 1920 so je katastrski čisti dohodek kot podlaga za odmero davka potrojil, davčna mera znaša 20 odstot. kat. čistega dohodka, pobira se 150 odstot. državna doklada mesto vojne doklade in naknadnih deželnih doklad. Hišno-razredni davek se je potrojil, pridobnina početvorila, pri dohodnini eksistenčni minimum povišal na 1.200 Din, pozneje na 2500 D in v proračunu 1925-25 na 5000 D, pač pa je ostala stara davčna lestvica. Z imenovanim zakonom so se za celo državo upeljali trije novi davki: davek na vojne dobičke, na poslovni promet in invalidski davek.

Po volitvah leta 1923 je finančni minister predlagal in vladna večina sprejela takozvano začasno 500 odstotno doklado na zemljiški davek in 30 odstotno doklado na vse neposredne davke.

V dvanajstih mesecih aprila—julija 1925 se je podvojil invalidski davek, uvedel novi komorski davek (doklada) in nov 2 odstotni davek za ročne delavce.

3. Priprave za izjednačenje davkov.

Vsi finančni ministri od leta 1922 naprej obljubljajo izjednačenje davkov potom novega zakona o neposrednih davkih. Izdelali so se štirje načrti, a le prvega je predložil takratni finančni minister dr. Kumanudi dne 3. avgusta 1922 narodni skupščini, ki ga pa radi prevelikega nasprotstva ni vzela v pretres. Prvi načrt je bila slaba kopija slabega madžarskega zakona in je vseboval sistem donosnin (davkov po objektu kakor zemljarina, obrtni davek itd.) in osebnih davkov (dohodnina in premoženjski davek). Novo je bilo, da je vseboval načrt poleg dohodnine še premoženjski davek.

Po volitvah leta 1923 je dal finančni minister dr. Stojadinovič izdelati drug predlog zakona, v katerem so se uvaževali predlogi trgovskih zbornic. Za izdelavo tega novega načrta sta bila merodajna dva razloga: potreba saniranja državnih financ in poboljšanja kurza dinarja.

Koncem leta 1923 se je predelal drugi načrt in izpustil premoženjski davek.

Nasprotovanje gospodarskih krogov je povzročilo, da se je letos imenovala nova komisija, ki je izdelala četrti načrt zakona o neposrednih davkih, katerega pa še javnost ne pozna. Zdi se, da merodajni krogi resno ne mislijo na izjednačenje davkov, ker kljub opetovani ugotovitvi, da treba v celi državi ustvariti katastrofo, da treba izjednačiti davčno upravo, ostane vse pri starem, se nič ne stori za ustvaritev predpogojev za resnično izjednačenje davkov.

4. Nezadovoljstvo najširših slojev ljudstva.

Opisane razmere, povečevanje davkov od leta do leta, uvajanje novih davkov, preobremenitev prečasnih krajev, osobito Slovenije, neupoštevanje gospodarskih kriz, gospodarskih zastojev, spremenjenih razmer v kmetijstvu, so povzročile splošno nezadovoljstvo v Sloveniji, katero narašča od meseca do meseca, nezadovoljstvo in ogorčenje, katero je združilo vse stranke in vso javnost v skupen odpor. Nasprotni listi, kakor »Narodni Dnevnik«, »Slov. Narod«, »Jutro«, so morali pod pritiskom javnega mnenja nastopiti v prilog davkoplavevalcev, morali so nastopiti proti svojim pristašim — radikalom in samostojnim demokratom — uradnikom finančne uprave, morali so ostro nastopiti proti finančni delegaciji v Ljubljani. Imenovani listi in stranke, katere ti zastopajo, so do letos molčali, mirno gledali in odobrvali navijanje finančne uprave, s tem dajali potuho »pregorečim« štreberjem pri delegaciji in davčnih oblastih, SLS in njene zastopnike pa psovali, ker so se v narodni skupščini in listih potegovali za Slovenijo. Noben slovenski poslanec SDS ni ust odprl v narodni skupščini ali v finančnem odboru in nasprotoval pretirani obremenitvi Slovenije, pač pa so gg. zastopniki SDS glasovali za vse proračune, za vsa povišanja, za vse krivice. (Konec prihodnjic.)

Dnevne novice.

V nedeljo, dne 4. oktobra po maši shod SLS v št. Janžu pri Velenju, po večernicah pa v št. Ilju pri Velenju. Poroča poslanec Pušenjak.

Trafikantom mariborske oblasti v vednost. V smislu naredbe oblastnega monopolskega inšpektorja v Zagrebu z dne 16. septembra 1925, br. 16112, obvešča se vse p. n. trafikante mariborske oblasti, da se odplačevanje odstotkov od provizije za Udruženje vojnih invalidov prepovedano.

Orlovski odsek Sv. Jurij ob Taboru priredi dne 27. septembra 1925 na Polzeli v prostorih gosp. Cimpermana Ganglovo štiridejansko dramo »Sin«. Občinstvo, katero poseča rado predstave naših gledaliških diletantov, že gotovo pozna dobre možnosti šentjurskih Orlov na odru izza prejšnjih predstav. Zato se pričakuje in vabi Polzelane v nedeljo popoldne ob 3. uri v Cimpermanovo dvorano, da dajo našim mladim kmečkim fantom Orlom v prvi vrsti moralno, v drugi vrsti pa seveda tudi gmotno podporo za njihovo delo in izobrazbo.

Prostovoljno gasilno društvo v Slovenjgradu. — Dne 23. avgusta t. l. je priredilo naše društvo lepo obiskano vrtno veselico s srečolovom in peyskimi točkami. K lepemu gmotnemu uspehu so največ pripomogli naši dobrodušni meščani z voznjami in posojilom potrebnega lesa in prostora, kakor tudi nekateri tovariši s svojimi marljivim sodelovanjem, zakar jim izreka najpristranejšo zahvalo odbor. — Dne 4. t. m. smo pokopali enega najmarljivejših gasilcev, tovariša Ivana Barl. Pokojni je bil dolga leta zvest gasilec, ter med ljudstvom zelo priljubljen, kar je dokazala mnogoštevilna udeležba na potu do groba. Bodi mu zemljica lahka!

Povratek hrvatskih romarjev iz Rima. Včeraj so se vrnili s posebnim vlakom iz Rima hrvatski romarji, ki so odpotovali tje dne 13. t. m. Udeleženci romanja so šli

v sprevedu v jezuitsko cerkev, kjer je nadškof dr. Bauer odslužil zahvalnico. Z romarji je potoval v Rim sarajevski nadškof dr. Šarič in mnogo drugih cerkvenih dostojanstvenikov. To je bilo letos že drugo romanje Hrvatov v Rim.

Velik zaslužek — malenkostna kazenska nagrada. V Virovitici je policija obsodila na 14 dnevni zapor dve ženski, od kojih je neka Amalija Krčar vodila okrog po mestu 17 letno lepo Dalmatinko in zaslužila z njo tekom 20 dni 17 tisoč dinarjev pri lahkoživih moških. Dokazano je, da Krčar ni dala od zaslužka niti pare Dalmatinki, ampak jej je plačevala samo hrano in stanovanje. Policija je aretirala obe in kaznovala vsako po 14 dni zapora.

Avtomobilska nesreča, ki je zahtevala 20 človeških žrtev. Ob priliki Njogoševe proslave v Črni gori se je pripetila na cesti med Nikšičem in Cetinjem težka avtomobilska nesreča, ki je zahtevala 20 žrtev. Velik vojaški avto je peljal 20 potnikov, ki so dospeli v Nikšič, da se udeležijo slavlja. Na ostrem ovinku je šofer prehitro krenil na stran, avto se je skotalil v prepad in vsi potniki so obležali v jarku ali mrtvi ali težko ranjeni.

Vlak s sedmimi vagoni padel v jarek. Stranska proga v Bosni Čevljanovič—Semizovac je tako slabo zgrajena, da se dogajajo na njej železniške nesreče, če le malo bolj dežuje, ali sneži. Te dni je skočila na tej progi s tira lokomotiva tovrnega vlaka, ki je potegnil v precej globok prepad 7 tovornih vozov. Strojevodja in kurjač sta še pravočasno zapazila, da jima gre za življenje in sta malo pred usodepolnim jarkom skočila iz stroja na nasprotno stran in si tako rešila življenje.

Kmetska bitka pri Mostarju. Na igrišču jugoslovanskega športnega kluba pri Mostarju so se te dni domov vračajoči kmetje med seboj stepili. Prišlo je do prave seljaške bitke, katere se je udeležilo nad 20 kmetov. Pretepači so se poslužili revolverjev, nožev, plank in drugega kmetsko bojnega orožja, ki jim je bilo trenutno na razpolago in pri rokah. Med pokanjem strelav je bilo slišati kričanje ter stokanje ranjenih. Bitka je trpela celo uro ter zahtevala 9 težko ranjenih, od katerih se borita dva s smrtjo. Gledalci pretepa so javili zadevo orožnikom, a ti so odklonili intervencijo z izgovorom, naj razžene bojvneke policija, pod koje rajon spada športni prostor.

Poskusite takoj in prepričali se bode, da ima milo »Gazela« take vrline, ki ga usposobljajo za nenadomestljivega pri vsakem varčnem in pametnem gospodinjstvu.

Borza (Avala). Zürich, zaključni: Beograd 9.21 in pol, Pariz 24.50, London 25.10 tri četrt, Newyork 518.10, Milan 21.12, Praga 15.35, Wien 72.95, Budapest 0.00726, Berlin 123.30, Madrid 74.55, Amsterdam 208.25, Varšava 84.50, Bukarešta 2.51, Sofija 3.75, Atene 7.46, Zagreb: devize: London 272.53 do 274.53, Newyork 56.15 do 56.75, Milan 130.04 do 232.44, Praga 166 do 168, Wien 7.90 do 8, Berlin 1340 do 1350, Zürich 1086.06 do 1094.06, Budapest 0.0791 do 0.0801, Brüssel 248.80 do 252.80, Amsterdam 2262 do 2285, Valute: Dolar 55.40 do 56, Marka 1325 do 1335, franc. frank 268 do 272.

Proč z nepotrebnimi tujkami!

Če smo prej kedaj slišali slovensko dekle, katero je služilo par mesecev pri kaki nemški obitelji v mestu, pripovedovati, da je »na ganku klopčala šlatrok svoje gnadlove«, smo se tiho sramovali take posilno pohabljenе slovenščine ali prizanesli smo žensčini, češ, da nima domoljubne vzgoje in radi tega tudi nikakega narodnega ponosa. Ali v tem času se je to korenito spremenilo: **slično govore danes ljudje z domoljubno vzgojo in naše slovensko dekle govori čisto vzorno slovenščino.** Za dokaze nismo v zadregi.

Pred kratkim smo dobili »Slovenski biografski leksikon«, kateri bi bil kot »životopisni slovar« še vse bolj slovenski. — Začela je tudi izhajati jugoslovenska »Narodna enciklopedija«, katera bi bila kot »Narodni slovar obče vede« še mnogo bolj narodna. — Naši učitelji so zdaj postali »nastavniki«. Zakaj se vlačijo v slovenščino ta nepotreben germanizem; »der Angestellter«, koji nam ne pove nič, kajti učitelj je sicer »Angestellter« ali vsak »Angestellter« vendar ni učitelj?

Ali vse to so še malenkosti. Kaj pa naj porečemo k »Seznamu predavanj« na »univerzi« v Ljubljani? Zakaj se ne rabi več izraz »vseučilišče« ali pa dosledno »visoka šola«, v kojoj stopi dijak po »srednji« šoli? — Mi Slovenci imamo zdaj »univerzo«, Hrvati »sveučilište« Srbi pa »Univerzitet«. Ali rabimo povrh še nemško obliko »univerzitet«, kajti v »Seznamu« je naveden tudi nek »univerzitetni sekretar«, kar je menda še isto, kakor pristno slovenski »vseučiliščni tajnik«, in ne razvidimo, zakaj se visokošolec še vedno sam ne imenuje »univerzitetnik«, kar bi bilo vsekakor bolje v skladu k vsemu navedenemu.

Da se mesto »zemljepisa« zdaj predava »geografija« in da je »zemljepisni zavod« zdaj »geografski inštitut«, so ravno tako brez potrebe vsiljene tujke, kakor tudi: »inskribiranje, semester, absolventi, kurzi, recenzija-teksti, interpretacije, akcent, konzonantizem, gramatika, beletrija itd. v istem »Seznamu«.

Kak razloček je zdaj med onim vaškim dekletom z ljudsko šolo in našim vsučiliščem? Noben drugi, kakor da ona služkinja z nemščino, naša visoka šola pa z latinščino pači naš čist in vzoren jezik, kar nas nehoti spominja na ono nemško žlabudro na dvoru pruskega kralja Friderika Velikega, ko jo je še samo oni razumel, kateri je francoščino ali saj latinščino dobro obvladal. Seveda so prišli potem čistilci tega »jezika« — med njimi je bil tudi naš prvi slavist Ivan Popovič — in so tudi morali priti, ker bi se drugače Nemci ne bili med seboj nakdar več razumeli.

Posebno značilno in žalostno je pa dejstvo, da se moramo ravno danes, ko smo svobodni postali, bojevati za neoskujenost našega jezika, in da nam ravno tisti zavod, kateri bi bil naravno poklican, da čisti in dopolnjuje naš jezik, ta jezik sam neusmiljeno pokvarja in sam privlačuje vedno nove nepotrebne tujke iz nemščine, francoščine, latinščine in zadnji čas že tudi iz turščine v slovenščino. — Zgodovinska izkušnost je sicer že davno ugotovila, da postane Slovan takoj mlačen in malomaren, ko je svoboda in samostojnost dosegel, česar pa nismo hoteli verjeti; za to ugotovitev pa imamo takoj nov in jasen dokaz.

Žalostneje je še pa, da se na tak način brezglavno ustvarja očiten prepad med ljudsko in »učeno« govornico, mesto da bi vsi enako govorili, in sicer vsi slovensko. Tisti zaveden kmet, kateremu so ponujali »Slovenski biografski leksikon« v nakup, je imel popolnoma prav, ko je po ogledu knjige rekel: »Saj bi jo rad kupil, pa kaj če že naslova ne razumem, bom vsebino menda še vse manj.«

Za tako splošno rabo tujk pa nima naše vsučilišče v omenjenem »Seznamu« nobenega utemeljenega razloga, kajti slovenski visokošolec bo tudi slovenske izraze razumel, in če kateri drugi visokošolci tega ne razumejo, potem se pa »Seznam« sploh naj v latinščini izda, kajti če je v tem »Seznamu« polovica latinskih besed, potem že to itak ni slovenščina več.

Vrh tega smo pa dobili zdaj še »Ljudske univerze«, kar je zopet nesmisel. — Če je »univerza« isto kakor visoka šola, potem »Ljudska univerza« ni univerza, ker za to predpogoji niso izpolnjeni, kajti človek z ljudsko-šolsko izobrazbo ne more pohajati visokih šol. Zakaj se torej taka »Ljudska prosvetna šola«, kar je v resnici našemi z bobnečim imenom »univerza«, kar sploh ni?

Najslabše jezikovne razmere v naši državi so danes še pri Srbih. Besede: orden, rang, štof sa cuheherom, veš, šnuptek, melšpajz, liferacija itd. se že skoro ne smatrajo več kot nemške tujke pri olikancih, čeravno drugače zaničujejo »švabčarjenje«, in kaj še le pri nepismenih! — Nekaj boljše je pri Hrvatih. Ali ravno ti so bili prvi, kateri so si v strahu, da bo jezik pod vplivom neke posebne vrste inteligence propadel, osnovali strokovni list za čiščenje in popravljanje hrvatskega jezika z naslovom: »Govori i piši hrvatski, kako treba!« — Kaj sličnega bo menda tudi pri nas treba, če se bo ta razkroj slovenščine tako nadaljeval, čeravno je naše ljudstvo že po knjigah Mohorjeve družbe dovolj na jasnem, kaj in kak je slovenski jezik, in tudi ne bo z lahka posnemalo niti Poljakov, kjer čitaš na vsaki vaški krčmi: »Vyszynk roznych trunkow« (Točenje raznih pijač). — Na naši narodni zavednosti se mora to mrcvarjenje našega jezika samo odbiti, kajti tudi za nas naj velja: »Govori in piši slovenski, kako treba!« — Upamo torej, da nam usoda nikdar ne postavi slične jezikovne godlje na mizo, kakor nam jo kuha gotovi del izobražencev. — kov

Iz Maribora.

Kaj je s šolskimi inšpektorji? Ko se je razpustil višji šolski svet v Ljubljani in so se ustoličili oblastni ljudsko- in srednješolski inšpektorji, se je po režimskih listih na dolgo in široko pisalo, kako nujno je bilo to potrebno in kako ogromno delo imajo blastni šolski nadzorniki. Sedaj se pa javnost že precej časa bombardira z vestmi o različnih spremembah in inšpektorskih mestih. Nekaj časa je ena vest prehitevala in pobijala drugo že tako vrtoglavo, da so mariborski profesorji ogledovali prav oprezno drug drugega, ker se ni vedelo, kateri je že in kateri bo šele postal kar čez noč inšpektor. Polagoma se je pa zadeva v toliko razjasnila, da je dosedanji inšpektor odptoval. Nejasna je pa ostala na drugi strani, ker novoimenovani ali samo razglašeni še ni ustoličen. Zmeda in mešanje z višjimi šolskimi funkcionarji je doslej samo to jasno pokazala, da gre tudi brez oblastnih inšpektorjev, o katerih se je poprej trdilo, da so najneobhodnejše potrebni. — tgr

Profesorski suplenti v Makedonijo. V Makedonijo hočejo trije suplenti, ker ne morejo tukaj ne živeti, ne umreti. Lani so imeli še po 1400 D plače, letos so se pa v ministrstvu ali bogzna kje spomnili, da jim vsled pomanjkanja nekega izpita in mogoče še iz kakih drugih razlogov pripada še nižja plača. Ko so vendar že pri sprejemu vedeli, kakšne izpite imajo, je naknadna redukcija beraške plače nekaj nerazumljivega. V Makedoniji je več doklad, službena doba se boljše šteje in zato hočejo suplenti tja. Naravnost neverjetno pa je, da se suplentom — makedonskim prostovoljcem delajo — zapreke. — Ob tej priliki je vredno tudi omeniti, da so v Beogradu različni red profesorskih izpitov in mogoče še kaj drugega med beograjsko univerzo na eni in med univerzami v Ljubljani in Zagrebu na drugi strani vzeli za pretvezo, da dajejo profesorskim začetnikom različne položaje in plače: onim, ki so izšli iz beograjske univerze precej boljše, kot pa onim iz Ljub-

ljane in Zagreba. Ko se toliko govori o enakopravnosti, se najdejo vedno novi primeri krivične neenakosti. tgr

Nenadna smrt. Danes ob pol 10. uri predpoldne je umrl zadet od kapi, restavrater na mariborskem glavnem kolodvoru g. Dolničar. Pokojni je bil star 60 let ter zapušča ženo in 12 otrok. Mariborsko kolodvorsko restavracijo je prevzel šele pred kratkem.

Tečaj Ljudske univerze. Oni, ki so se že prijavi ali se še hočejo prijavi za strokovne tečaje Ljudske univerze, se zbera 1. oktobra ob 7. uri zvečer pred drž. realko k prvemu večeru pouka. Tečaji bodo v početku obsegali fiziko, matematiko in geometrijo, zemljepisje, zgodovino in slovenščino. Natančnejše se bo določilo, ko bodo vsi zbrani. — Tajništvo.

Mariborsko gledališče prenovljeno. Lepa kazinska zgradba, ki je bila skozi leta v skrajno zanemarjenem stanju, je dobila zopet svoje lepo imponujoče lice. Pa tudi znotraj bo zlasti gledališče, ki je dosedaj naravnost odbijalo, vse prenovljeno: parter se je preuredil tako, da bo odšlej zadaj vhod samo za stojišče, ki bo odvojen od sedežev s posebno ograjo. Dohod do parternih sedežev pa bo v bodoče skozi dvoje stranskih vrat, ki so napravljene namesto obeh prejšnjih parternih lož št. 3. S tem odpade neprijetno stiskanje in porivanje ob vhodu in ob straneh, in parter, katerega se je dosedaj večina bala, postane zopet najprivlačnejši prostor v gledališču. Tembolj, ker bodo sedeži na novo tapecirani. Tudi stene in lože dobe nove tapete, strop pa je že pozlačen. Vsa dela bodo gotova do 15. oktobra. Mestni občini gre vsa hvala, da je dala svojemu prvemu kulturnemu in društvenemu hramu zopet ono privlačnost in reprezentativnost, ki mu gre, ki pa jo je tako dolgo moral pogrešati.

Imenik porotnikov za leto 1926 za mesto Maribor. Seznam moških, ki se smejo v letu 1926 v mestu Maribor pozvati po zakonu z dne 23. maja 1873 drž. zak. št. 121 kot porotniki, je v načrtu do 1. oktobra 1925 razgrnjen v konskripcijskem uradu mestnega magistrata (soba št. 4). V smislu določil par. 6 omenjenega zakona lahko vsakdo v tem času med uradnimi urami ta seznam v pogleda ter pismeno ali ustmeno ugovarja proti vpisu oseb, ki po postavi niso sposobne za porotnike ali katerih se ne sme vpisati v porotni seznam ali proti temu, da se po zakonu dopuščene osebe izpuščene ali da uveljavi razloge za svojo oprostitvev.

Pri delu se je ponesrečila. Včeraj popoldne se je dogodila v Franzovem mlinu težka nesreča. Delavko Marijo Valentan je zgrabil stroj za gnetenje testa za roko ter jo odtrgal v ramenu. Težko poškodovano delavko je rešilni oddelek spravil v bolnico.

Nedeljski tečaj za šivanje oblek. Mariborsko slovensko žensko društvo, odsek za pospeševanje domače obrti priredi, ako se oglasi dovolj udeleženk, za služkinje dvo-mesečni nedeljski tečaj za šivanje perila in oblek. Priglasiti se je treba do 1. oktobra v trgovini gospe Zlate Brišnik v Slovenski ulici, kjer se dobijo tudi vsa natančnejša pojasnila.

Pojasnilo glede Götzove tovarne. Ker so nekateri časniki objavili vest da namerava upravno oblastvo premestiti obrat mariborske Götzove tovarne iz mesta v okolico, ugotavljamo, da smo prejeli od uradne strani pojasnilo, glasom katerega te vesti ne odgovarjajo resnici. Došle so pač do do srezkega poglavarja Maribor levi breg pritožbe od raznih strani, da nadleguje dim iz Götzove tovarne bližnjo okolico mesta, zlasti če se vrši v tovarni smoljenje sodov za pivo. Vršil se je nato komisijonelni ogled pivovarne ter izdala razsodba z dne 15. julija 1925, br. 798-7-M, s katerega se nalagajo tovarni v smislu par. 25, 27 in 32 obrtnega reda iz l. 1907, drž. zak. št. 199, na podlagi strokovnega mnenja gotova popravila radi odstranitve higijeničnih nedostatkov. O kakšni premestitvi tovarniških lokalov in naprav pa ni govora.

Studenci pri Mariboru. Policajdemokratjem teče voda v grlo. To se vidi na njih obupnih poskusih, vloviti še tupatam kakega kalina na svoje polomljene limanice, oziroma slepiti slepiti še naprej svoje pristaše ter jim metati pesek v oči. Čutijo, da zgubijo še tisto peščico svojih pristašev, če pride do volitve, zato njih veliki napor. Povsod poskušajo in tipajo, pod krinko najrazličnejših društev in firm — a hvala Bogu, ljudem so se oči odprle. Ne bo jih več rešilo poživiljeno mariborsko dramatično društvo ne Zveza kulturnih društev, katero skušajo ustanoviti. Tudi pri nas v Studencih se je nedavno ustanovila SDS organizacija. Prišel je sam dr. Pivko, a vse zastoj. Razun polovice svojih pet in pol odbornikov, nimajo nikogar za seboj. Duša vsega je neki učitelj v Studencih, ki je postal podpredsednik. No, tega dobro poznamo. Dolgo je možakar premišljeval, v katero stranka pravzaprav spada, naposled se je vendar odločil in — urezal. Ko bi še bil par dni počakal, bi gotovo danes ne bil demokrat. Vemo, da mu je danes gotovo že žal, da se je v takih slabih časih eksponiral za slabostojno demokracijo. Najbrže je na kaj računal in se seveda pri tem pošteno zaračunal. Torej ta s svojimi tri in pol odborniki se je naenkrat spomnil, da bi bilo dobro prirediti v Studencih kako veselico v svrhu okrepite in povzdige narodnega življa. In to še le sedaj — sedem let po prevratu, ko jim voda v grlo teče. Naročili smo veliko godbo in zaukazali pripraviti za petsto ljudi, a prišlo jih je petnajst. Studenci v svoji zakrknjenosti niso hoteli zagrabiti prijateljske roke, ki se jim je nudila. Slišimo, da imajo izgubo. Le tako naprej in prirediti kmalu spet kaj! Že težko čakamo. Letošnjo zimo nam bodo preskrbeli naši občinski očetje čolne, da se bomo lahko vozili po studenških ulicah.

Posmrtni sklad JSZ. Umril je član Jožef Bok in ker se je njegovi ženi kot dedinji izplačala posmrtnina, prosimo vse člane posmrtnskega sklada JSZ, da poravnajo v teku 14 dni prihodnji obrok v znesku 5 D.

PROSVETNA ZVEZA V MARIBORU.

Pregledniške pole naj včlanjena društva, ki tega še kljub jasni okrožnici niso storile, takoj pošljejo, ker jih nujno rabimo. Prosimo, da so pole točno izpolnjene v vseh rubrikah, da ne bo treba naknadnega povpraševanja. Prosvetna zveza ne bo odnehala prej, dokler ne dobi od vsakega včlanjenega društva natančnih podatkov.

15. redni občni zbor Prosvetne zveze se bo vršil v Mariboru dne 23. novembra t. l. Opozarjamo na to že sedaj vsa društva, da se vedo zadostno pripraviti na ta občni zbor in da razmišljajo, koga pošljejo kot delegata na občni zbor. Vsako društvo mora poslati vsaj enega delegata, ker letošnji občni zbor bo za našo prosveto velike važnosti.

Koroški dan naj prirede v smislu že izdanega oklica vsa včlanjena društva, ki naj opozore tako svoje člane kakor tudi druge občane na naše brate tam preko in občane vzbujajo k odločni slovenski narodni in jugoslovanski državni zavesti! Gradiva za slavnosti koroškega dneva najdejo društva v 1. in 2. številki I. letnika »Vestnika Slovenske krščansko socialne zveze« za leto 1914, kjer pač ta list imajo. Opozarjamo, da ima Prosvetna zveza samo 1 izvod in da ga torej ne more dati nobenemu društvu na razpelo. Za dramatičen prizor je primeren izvleček iz Aškerčevega »Kneza Volkuna«, natisnjena v njegovi knjigi »Junaki«, za večje odre Abramova igra »Tožba koroških Slovencev« Kqb odre Abramova igra »Umeščenje kneza Valuka«, ki jo lahko dobe društva pri Prosvetni zvezi. Za deklamacijo je predvsem mogoče uporabiti Pregljevo pesem »Tožba koroških Slovencev«, ki je natisnjena v »Slovencu« št. 230, leta 1921 in v »Mladosti«, leta 1921, str. 145. Pevskim zborom pa se priporoča: Ant. Foersterjevo »Pesem koroških Slovencev« (moški zbor), ki je v pesmarici Družbe sv. Mohorja, II. del, 26. šte., nadalje dr. Gust. Ipavčeve »Slovenec sem«, ki je v pesmarici Družbe sv. Mohorja I. del, šte. 9. Kočno še pripomnimo, da bo poslala Prosvetna zveza vsem včlanjenim društvom sama nekaj gradiva za prireditev koroškega dneva, ki se naj gotovo priredi v mesecu oktobru t. l., ako ga ni ravno mogoče prirediti na od nas določen dan.

Nečlanjena društva, ki pa delujejo na našem krščanskem programu, je še najti v marsikateri vasi in fari. Ker je Prosvetni zvezi nemogoče, zvedeti za vsako tako društvo, prosimo vsa taka društva nujno, da javijo svoj pristop v našo Prosvetno zvezo in stopijo tako v veliko kolo slovenske krščanske prosvetne družine. Ni niti najmanjšega pomisleka, ne utemeljitve, ki bi morala še opravičevati kako naše prosvetno društvo, da ni včlanjeno pri nas. Prosimo vse tiste, ki to bero in vedo za kako društvo, da ga naj nujno opozore.

Zveza kulturnih društev, ki je osnovala zadnji čas svoj pododbor tudi v Mariboru in vabi po svojih listih društva k pristopu, stoji na svobodomiselnem temelju in deluje v nasprotnem smislu naših katoliških prosvetnih in izobraževalnih društev. Ker si morda ponekod o tem še niso na jasnem in bi utegnil kdo po nevedoma biti potegnen v tako zvezo, opozarjamo na to vsa katoliška prosvetna in izobraževalna društva s prošnjo, da store isto tudi sama med svojimi člani. Hočemo, da je med nami jasnost in stroga ločitev načel!

Srečke efektne loterije Katoliškega slovenskega prosvetnega društva pri Sv. Petru pod Sv. gorami v korist zgradbe Društvenega doma pripravljamo v nakup in razprodajo vsem včlanjenim društvom. Srečke se dobe po 5 D komad. Razprodajalci pa imajo za svoj trud nekaj odstotkov. Naročajo se srečke pri Katoliškem slovenskem prosvetnem društvu Sv. Peter pod Sv. gorami, in da pokažemo vzajemnost med našimi društvi, misli Prosvetna zveza, da pač ne bo nobenega v nji včlanjenega društva, ki ne bi seglo bratskemu društvu krepko s svojo roko v pomoč!

Dijaki vinorejske šole Maribor dobe celo preskrbo ugodne cen. Naslov »Marstan«, Rotovski trg. 470

Organizacija brezstanovanjcev. Obupno pomanjkanje stanovanj zahteva lasno organizacijo vseh brezstanovanjcev. Pojasnila »Marstan«. 468

Ob dvanaesti uril Skrajni čas, odločiti se za zidanje. Pristopite h Kreditni-stavbni zadrugi »Mojmir«.

Večja množina steklenic v košarah in zabojih s 50 l vsebine se proda po zelo nizki ceni. Ivan Klančnik, steklar, Maribor, Slovenska ulica 15. 461

Kupimo borove plohe za dobavo do 10. oktobra tudi na vozove proti takojšnjemu plačilu, v dolž. 3 in 6 m, debelina od 30 cm naprej. Kupimo tudi smreke, jelke in bukovino. »Drava«, Maribor, Meljska c. 91.

Prvovrstni semenski ječmen lastne vzgveje (pridelka) prodaja tvrdka Scherbaum sinovi, Maribor, Grajski trg 7.

Prvovrstno semensko pšenico lastne vzgoje (pridelka) prodaja tvrdka Scherbaum sinovi, Maribor, Grajski trg 7.

Prvovrstno semensko rž lastne vzgoje (pridelka) prodaja tvrdka Scherbaum sinovi, Maribor, Grajski trg 7.

Kavarna »Mestni park«. Vsak dan svira znani Slaughter-Trio »Šmid-Hercer-Bernkopf« od 21. do 1. ure in popoldne (pri lepem vremenu) od 17. do 19. ure.

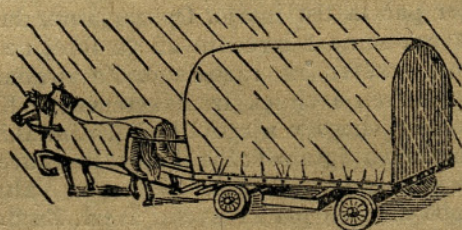
Lepa kuhinjska oprema, belo barvana se po zelo ugodni ceni proda. Maribor, Dušanova ulica 2.

Stare gosli za 850 D so na prodaj. Hišnik Cirilova tisk.

Stiskalnice in mline (patent Rudl) za grozdje in sadje ima v zalogi tvrdka Hochnegger in Wicher, Maribor, Koroška cesta 53. Izdelovanje pohištva in stavbeno mizarstvo. Postrežba točna. Cene nizke. 342

PHISIKO THERAPEUTIČNI INSTITUT

MARIBOR, Aleksandrova cesta 14. Telefon 178 z umetnim višinskim solncem (kremena svetilka). — Obsevanje z modrimi in rdečimi žarki. Obsevanje s toplimi žarki. Zdravljenje z diathermijo (toki visoke frekvence). Vsakovrstni načini zdravljenja z galvaničnim in faradičnim tokom. Električne dvo- in štiritatične kopeli. Električne žarnične kopeli. Elektromasaga in mehanoterapija. — Na novo se sprejemajo zdravljenja ob delavnikih od 9. do 10. in 15. do 16. ure. Vodja-zdravnik dr. Albert Leonhard.

Dežne plahte

za konje 1 par 800 D. Dežne plahte za vozove, mlatilnice, mesarske stojnice v velikosti 2x3, 2 1/4 x 3 1/4, 3x4, 3x6, 4x4, 4x5, 4x6 in 5x9 m; cena 1 m² 60 D. Konjske kočice od 120 D naprej. Posteljne odeje, dobro izdelane od 170 D naprej, in drugo manufakturno blago priporoča

Alojzij Gniusek

manufaktura

MARIBOR, Glavni trg 6. MARIBOR.

Najceneje kupite

trboveljski premog, velenjski premog, drva, angleški kovaški premog kakor I. vrsten koks pri

B. Mešovšek, Maribor,

Tattenbachova ulica 13.

POPRAVILA

MEHANIČAR IVAN LEGAT

Specialist za pisarniške stroje

MARIBOR

samo Vetrinjska ulica 30.

Telefon št. 434.

Leonhardi nenatkriven!

100-GODIŠNJE ISKUSTVO I PROBUŠANI RECEPTI DAJU UVJEK PREDNOST

LEONHARDI-EVOM MASTILU

TUŠEVIMA LJEPIVIMA BOJAMA ZA ŠTAMPILJE I T. D.

FABRIKACIJA ZA JUGOSLAVIJO

PENKALA-TVORNICE

EDMUND MOSTER I DRUG D. D.

VOLTA

DOMAČA ŽARNICA

TOVARNA VOLTA d.d. MARIBOR

Armin Ellinger

trgovina usnja in čevljarских potrebščin

Kralja Petra trg 9. MARIBOR Kralja Petra trg 9.

Radi izborne kvalitete Vam priporočamo nabaviti si jesen in zimo

KARO-čevlje

Lastne delavnice — solidne cene.

MARIBOR, Koroška cesta št. 19.

Le najbolje je najceneje.

Podobarji

Kamnoseki

Knjigovezi

Pleskarji

dobijo vse svoje potrebščine po najugodnejših pogojih iz zaloge tvrdke

„ŠAGRIN“

Ljubljana, Kralja Petra trg 3. (Miklošičeva cesta)

Brez posebnega obvestila.

Potrni neizmerne žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, sočutstvujočim prijateljem in znanecem pretresujočo vest, da je njih iskrenoljubljeni soprog, oziroma oče, brat, svak in stric, gospod

Ivan Sollak

mesar in hišni posestnik

v četrtek, dne 24. t. m. ob pol 10. uri po kratki, mukepolni bolezni s tolažili sv. vere v 64. letu svoje dobe boguvdano preminul.

Pogreb nepozabnega pokojnika se vrši v soboto, dne 26. septembra 1925, ob pol 15. uri iz hiše žalosti, Korošičeva ulica 42 na mestno pokopališče v Pobrežje.

Sv. maša zadušnica bo darovana v ponedeljek, 28. t. m., ob 7. uri v stolni in mestni župni cerkvi.

Maribor, dne 25. septembra 1925.

Antonija Sollak, soproga, Marija, Justina in Alfred Sollak, otroci. — Rodbine Sollak, Jare in Gornik.

Somišljeniki, širite naše liste!

Denar naložite

najboljše in najvarnejše

pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru,

Stolna ulica št. 6

r. z. z. n. z.,

Stolna ulica št. 6

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Prva žebljarska in železoobrtna zadruga v Kropi in Kamni gorici.

Pisma: Žebljarska zadruga, Kropa (Jugoslavija).

Telefon Interurban Podnart.

Brzovajke: Zadruga Kropa.

Žebliji za normalne in ozkotirne železnice, žebliji za ladje, črni ali pocinkani, žebliji za zgradbe, les i t. d., žebliji za čevlje, spojke za odre in prage, spojke za ladje in splave. Železne brane. Zobje za brane. Kljuge za podebe, zid, cevi, žlebe i t. d. Vijaki z maticami. Podložne pločice. Matice. Zakovice za tenderje, kotle, sode, mostove, plečenino, kolesa itd. Vijakični čepi. Verige.

Vsi v našo stroko spadajoči železni izdelki po vzorcih in rabah najceneje.

Ilustrovani ceniki na razpolago! — Prodaja se samo na debelo trgovcem.